
Turaga Shatakam

तुरगशतकम्

Document Information

Text title : Turaga Shatakam

File name : turagashatakam.itx

Category : vishhnu, shataka

Location : doc_vishhnu

Author : shrIkuTTikaviM

Proofread by : Rajesh Thyagarajan

Description/comments : From Stotrasamuchchaya 2, Edited by Pandit K. Parameshwara Aithal

Latest update : May 10, 2023

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

October 31, 2023

sanskritdocuments.org

धूलीभिर्बुवनोदरे स्थगयति श्रीरङ्गनाथ त्वयि ।
 भाधिर्यं भुजगाधिपः सुरपतिस्त्वान्धं रविः पङ्गुतां
 मूकत्वं जलधिः प्रयाति भगवन् को न्येप लीलाकमः ॥ ७ ॥

रङ्गेशे सडसाधितिष्ठति जवं तुङ्गं तुरङ्गोत्तम
 धूलीपालिषु जृम्भितासु परितोऽप्यन्यत् किमचक्ष्मणे ।
 नद्यो बिभ्यति लज्जते वसुमती पद्मा परं भिद्यते
 शम्भुः कुप्यति य प्रयाति वरुणो वस्तुं य वास्त्वन्तरम् ॥ ८ ॥

रङ्गेशतुङ्गतुरङ्गोदितरेणुवृष्टै-
 र्भन्दाकिनीपयसि पङ्किलतां धधाने ।
 तत्सम्भवानि कमलान्यपि पङ्कजाभ्यां
 मन्ये यिराय दधते किल योगरुद्धाम् ॥ ९ ॥

पुर्यामद्भुतभोगसीम्नि भवतो रङ्गप्रभो वासिनां
 देवानामविदुषवैभवगुणैः किञ्चिन्न वीक्षेऽन्तरम् ।
 देवा नैव मर्डी स्पृशन्ति पुनरित्येको विशेषो यद्वि
 त्वद्ग्राहीतुरङ्गोत्थरेणुनिभिःस्वर्वासिनस्तेऽप्यडो ॥ १० ॥

रङ्गेशस्य विहारसीमसु वलज्जङ्घालतुङ्गाश्वराङ्-
 वेगोदग्रभुराग्रयूर्णितधरा धूलीकदम्बेऽम्बरे ।
 सन्ध्याल्लभतः सयन्द्रकशिभौ यञ्चत्कलापाञ्चितौ
 सोत्कण्ठं किल ताड्यं कलयतो द्राङ्नीलकण्ठौ क्षणम् ॥ ११ ॥

श्रीरङ्गेशतुरङ्गमस्य मडतो घाट्यारभट्युच्यलत्-
 पादाघातमडाजवार्तिमतुलां प्राप्ता धरामाडली ।
 आपातालनिपातभातविवरप्रोधत्क्षुण्णामणी-
 रत्नश्रेणिरुच्यां भरैः सरुधिरस्यन्देव सन्दृश्यते ॥ १२ ॥

उषाभिर्बाधिरीकृतत्रिभुवनं पादाग्रवज्राडति-
 प्रोङ्ङीनक्षितिमाडलं डयवरं देवे समारोडति ।
 अद्योद्ग्रीविकया यिराद् विदधते द्विङ्कुम्भिङ्कुम्भीनस-
 ग्रामण्यादिमपोन्निङ्कुर्मपतयो विश्रान्तितः कूट्कृतिम् ॥ १३ ॥

आपातालतलादडीश्वरशिरोरत्नांशुनीराजिता-
 दा विध्यडडरडडमितिशिभरादृष्ट्याम्बुसम्भवावितात् ।
 राकाकाशमयान्यशेषभुवनान्यन्तर्धिनिर्भेदनात्

सद्यः कर्तुमना ध्रुवाद्य तुरगो निर्याति रङ्गेशितुः ॥ १४ ॥

रुद्धा द्विग्वलभीर्जगत्त्रयमभिव्याप्योर्ध्वमुज्जृम्भिते

रङ्गेशस्य तुरङ्गधावनसमुद्भूते रजोमण्डले ।

आभङ्गन् सनकाद्यो मुनिगणाः पुस्ताच्यदृष्टाक्षरा-

एयाधुन्वन्नृदतिष्ठदात्तकलशः स्वीयां भ्रसीमञ्जसूः ॥ १५ ॥

रंढःसंलतताक्ष्यमारुतमनोगर्वेऽश्वरत्ने सुषं

स्थित्वा भेलति रङ्गधामनि विभौ क्षोणी समालक्ष्यते ।

उषाधोषविशेषजर्जरजद्व्रज्जमाण्डभण्डं जवा-

दुय्यैर्धर्तुमुदस्तदस्तयुगलेवोत्तालधूलीमिषात् ॥ १६ ॥

धाटीमाटी कमाने दृढधरणिडतिप्रौढवाडाधिरुढे

रङ्गेन्द्रे सान्द्रसान्द्रं वियति विसुमरापारपांसुच्छटानाम् ।

सेवाडेवाकटेवावलिबलिनिभिःोदस्तकल्पप्रसून-

स्रस्तस्फायत्परागैः क्षणमजनि किलान्योन्यसङ्घर्षयोगः ॥ १७ ॥

श्रीरङ्गेश्वर तावकाश्वयराणन्यासाडतोर्वीतल-

प्रोधेन्मांसलपांसुबन्धनिभिःं वीक्ष्यान्तरिक्षं क्षणम् ।

वप्राघातकृताग्रं नियमयत्यालत्रकुम्भं वल-

च्छुण्डामण्डलमङ्कुशेन छि निजं वेतण्डमाण्डलः ॥ १८ ॥

रिङ्भत्तुङ्गतुरङ्गवङ्गिवपुषो धाटीषु रङ्गेशितु-

नीरन्ध्रोद्गतरेणुबन्धनिभिःाभोगे नभःप्राङ्गणो ।

सर्वस्वर्वनिताविमुक्तसुमनोमाध्वीकजम्बालिते

मन्दं वाडयते रथं दिनपतेर्मग्नप्रथिं सारथिः ॥ १९ ॥

विडृतिपरान्तरङ्गवति रङ्गपतौ भुवने

यतुरतुरङ्गयङ्कमण्डमत्र तरङ्गयति ।

अजनि रसातलं भत रसा तरसा वियद-

प्यवनितटीसमस्थितिमटीकत रेणुभरैः ॥ २० ॥

धाटीजातकुतूडलाकुलधियः श्रीरङ्गधाम्नः प्रभो-

रुधेद्भ्रुङ्ग-चसैन्धवप्पुराघातक्षतैरङ्गिता ।

आकन्दाय वसुन्धराद्य नितरामारं कुमारं निजं

द्वष्टुं निर्भरपांसुबन्धमिषतो नूनं दिवं धावति ॥ २१ ॥

यतुरतुरगाऽरुढं त्रैलोक्यमोहनमात्मनो

रमणभवनी दृष्ट्वा दृष्ट्वाद्य रङ्गमडीपतिम् ।

प्रतिकलमपि प्रोद्धामोधत्परागभरच्छला-

दृजनि विपुलानन्दादापूर्यमाशतनूरिव ॥ २२ ॥

धाटीषु रङ्गपतिना पट्टु धावितस्य वाळोत्तमस्य भुरजृम्भितधूलिपालिः ।

रङ्गस्थलीनटनकौतुकिमुक्तिनट्या नेपथ्यकल्पिततिरस्कशिषीव भाति ॥ २३ ॥

अध्यम्बोनिध्यमन्त्रमणभगपतिव्याकुलाडीश्वराणि

क्षुत्क्षामकन्दशाकरटिमधुकराण्युत्पिपासापराणि ।

प्रभ्रानाम्बोरुडाणि द्रुतगतिरुरगारोडिणो रङ्गभर्तु-

धाटीकाले जयन्ति क्षितिजनितरजोमण्डलोञ्जृम्भितानि ॥ २४ ॥

आरुढस्तुरगं उरिर्वसुमतीशूर्पाङ्गतिप्रक्षिया-

विक्रान्तं शयनालयस्य सडसाशास्ते शिवं येतसा ।

गौष्ठीनस्य मडानसस्य विलयत्रस्ते सुराणां गणे

गङ्गा प्रार्थयते य कर्णागतयोस्ताटकुयोर्मङ्गलम् ॥ २५ ॥

दिङ्माण्डलीमथ नभश्च सचन्द्रसूर्य

उन्त क्षणात् कबलयन्निव रङ्गभर्तुः ।

धाटीषु सत्वरतुरङ्गरजः समूढः

पातुं य सप्तजलधीनुपधावतीव ॥ २६ ॥

धाटीधावितरङ्गराजतुरगव्याधूतधूलीभरैः

सान्द्रे मन्त्रुचिः प्रदीपति रविः सौवर्गमार्गान्तरे ।

किं योदञ्चितकौतुकं विचरतां वैमानिकानां रथा

विद्योतैः क्षणदृशितैर्विदधते षद्योतलीवायितम् ॥ २७ ॥

रङ्गेशस्य छि गर्वपर्वतयत्भर्वेतरावाधिप-

प्रेङ्भन्तिगमपुराग्रविष्टधरणीपांसुच्छटाबन्धुरे ।

दृश्यन्ते गगनाङ्गाणोऽथ परितो नक्षत्रताराग्रहाः

प्रत्यग्रप्रविडीर्णातद्धनयशोभीजप्ररोडा एव ॥ २८ ॥

उरनगरुचिलेशस्तेयमाधाय सोऽयं

भुवनमभिलमुख्यैर्भासयन् भ्राम्यतीव ।

तुरगभुरजधूलीपालिरभ्युज्जिडीते

असितुमिव सरोषं मण्डलं यण्डमानोः ॥ २९ ॥

आलोक्यते तुरगरेणुकदम्बलक्ष्या

त्रैलोक्यमप्यभिविगाढ्य विजृम्भमाणा ।

पादत्रयीमितजगत्त्रयमात्मनाथं

प्रायोऽनुकर्तुमभिलाषवतीव पृथ्वी ॥ ३० ॥

सन्दृश्यते तुरगवाहनसादरस्य रङ्गेशितुस्तुरगजृम्भितधूलिपालिः ।

सेवाजुषां भगवतो द्ययाधिरोढुं सोपानपद्मतिरिव त्रिदिवस्य बद्धा ॥ ३१ ॥

घाटीषु रङ्गाधिपतेर्धरित्री रजस्वलाभून्मलिनाम्बरा य ।

मन्ये ततः पांसुकदम्बदम्बान्मन्दाकिनीं स्नातुमभिप्रयाति ॥ ३२ ॥

तुरगाम्बुरविधूतधूलिपाली निभिडतरा द्रिवि रङ्गनायकस्य ।

रविकिरणनिवारणाय पृथ्व्या विधृतमिवोपरि वीक्ष्यते वितानम् ॥ ३३ ॥

निर्मातुर्जगतां यरायरगुरोर्दिवस्य सर्गकमे

पद्भ्यां भूमिरभूदिति श्रुतिरियं युक्तार्थमाह ध्रुवम् ।

रङ्गेशस्य तुरङ्गधूलिमिषतः संव्यामलोकत्रयी

शक्तिं कामपि येन कारणगुणाधीनां व्यनक्ति क्षितिः ॥ ३४ ॥

लोकसेयनकाकृतेर्भगवतो वीथीषु वीथीषु य

कीडत्प्रौढतुरङ्गयङ्कमकलायातुर्यमालोकितुम् ।

आयाते ध्रुसदां गणो धुतरजोव्यूहौ विधीन्द्रौ परं

उंसैरावणपक्षकर्णपवनैः कृच्छ्राद् गतौ सन्निधिम् ॥ ३५ ॥

कैलासायलतुङ्गशङ्खगधवलस्वाङ्गं तुरङ्गाधिपं

प्रत्यारुढ्य सुउपधेयविभवे रङ्गेश्वरे भेलति ।

उर्ध्वोर्जृम्भितसान्द्ररेणुविडतालोकाश्चिरं मेदिनी-

वासाय स्पृहयन्ति वासवमुष्मा भार्हिर्मुष्मानां गाणाः ॥ ३६ ॥

द्रिवि विसुमरशीवैर्दिवदेवस्य घाटी-

यलितलयरजोभिश्छादिते पद्मबन्धौ ।

सपदि कृतनिरोधे सङ्कुचत्राभिपद्मे

मुष्मकमलमपश्यन्मुह्यतीवाञ्जयोनिः ॥ ३७ ॥

रङ्गेशस्य छि घोटवर्तकसमुद्गतस्त्रिलोकाङ्गणा-

भोगोत्सङ्घनसाहस्रीप्रचलितो यः सान्द्रधूलीभरः ।

तत्सन्दर्शनतर्षुर्षिर्दिविषद्गन्धर्वविधाधरा-

मन्दानन्दभराश्रुवृष्टिभिरसौ भञ्जोऽजनिष्ठाञ्जसा ॥ ३८ ॥

अव्यासुर्भुवनत्रयीं भगवतो देवस्य रङ्गेशितु-

र्षीलातुङ्गतुरङ्गरिङ्गभ्राणभवाः पुण्यैः परागोद्भवैः ।

प्रत्युद्यत्कलिपङ्कडारिकनकक्षोधा विमुक्त्यङ्गना-

पिष्टाता भवदुष्टभूतसरथप्रोख्याटना भूतयः ॥ ३९ ॥

आभाति रङ्गपतिघोटकङ्कनपुञ्ज-

सञ्छन्नतत्पुत्रपदावलिमेदुरा भूः ।

क्षौमेण वल्लभसमागमसम्भूतानि

संवृण्वतीव कुटिलानि नभक्षतानि ॥ ४० ॥

धाटीवेगार्भटीभिर्जितविडगपतिं कल्पयत्याणभूषं

वन्दे श्रीरङ्गदेवाद्भुतपदकमलन्यासधन्यं तुरङ्गं

सद्यो यद्रेगलेशं कमपि कथयितुं छन्त सौत्कण्ठकण्ठं

भूकं वा लोडलं वा मुभरयति नरं कापि साहित्यधाटी ॥ ४१ ॥

कूटुर्वत्सुण्यधीशान्यतियलितमडीभ्रान्त्युदस्ताम्भुधीनि

कीडुर्वद्विगुणान्युद्भूतभुरघटनारुणतारात्रडाणि ।

अत्यारब्धोग्रवाक्ष्यस्मलितनिपतिताकीर्णवैमानिकानि

श्रीरङ्गेशस्य धाटीयतुरगतुरगकीडितान्युल्लसन्ति ॥ ४२ ॥

धाटीवेगार्भटीभिर्निशितभुरपुटीगर्भनिर्भिन्नपृथ्वी-

शृम्भद्गम्भीरधूलीपटलविलुलितार्कन्टुभिम्भे त्वयि द्राक् ।

त्वामारुढोऽद्य रङ्गो भुवनपरिभृढः सत्वरोदितवराणा-

मक्षीणाक्षिव्यधानां तुरगकुलपतेर्याति देवोऽप्युपज्ञाम् ॥ ४३ ॥

धाटीसंरम्भसञ्जो हरितुरगपतौ मञ्जुदुन्मञ्जुदुर्वी-

निर्वाडादक्षयक्षुःश्रुतिपतिःकृतकूटारयाडानिलेन ।

तद्भारस्फारधर्षोद्गतयटुलतनूपम्यङ्गर्माधिराज-

श्वासैः पाताललोकेऽजनि पवनभुजामन्धसामाशु वृद्धिः ॥ ४४ ॥

उषाघोषैरशेषैः भुरपुटघटितक्ष्मातटीटङ्कियाभि-

र्भन्धूरस्कन्वमित्तिस्मलितमणिलसत्किङ्किणीकेङ्कियाभिः ।

घोरप्रोद्गीर्णघोणायुरुचुरितरवैः शार्ङ्गिणो भूषशब्दैः

शब्दैः काद्वैतभाञ्जि व्यतनिषत जगन्त्यश्चरत्नेन शश्वत् ॥ ४५ ॥

અગ્રે શ્રીરઙ્ગભર્તુઃ પ્રચલિતજનતોદ્ભૂતધૂલીકદમ્ભૈઃ
 શ્રીમૂર્ત્યાલોકસૌખ્યાનનુભવવિકૃલીભૂતનેત્રે જનૌઘે ।
 અશ્નં શશ્વત્ સ્વવાલાનિલઘુતરજસં સંશ્રિતસ્થાસ્ય પશ્ચાત્
 સૌન્દર્યં વીક્ષ્ય કે ચિત્રયનસફલતાં મન્વતે નન્વતીવ ॥ ૪૬ ॥

વાહં વાહં હિ વાહં નિજજવવિજિતસ્થાનિલસ્થાભ્યુદૈતિ
 સ્પર્ધાલોમાનસસ્થાત્મજ ઇતિ ચ રુચ્યા સ્વચ્છકેનચ્છલેન ।
 શ્રીરઙ્ગેશેન ઘાટીકુતુકિતમનસા ધાવ્યમાનો મુદા દ્રા-
 ગર્વાર્ગર્વાતિગર્વાદ્ રજનિકરમસૌ સર્વતશ્ચર્વતીવ ॥ ૪૭ ॥

અચ્છૈર્માણિક્ષયગુચ્છૈઃ કલિતરવિમહઃ ખાણ્ડનૈર્માણ્ડનૈર્વા
 ઘોષૈઃ કલ્યાન્તપોષૈઃ સહિતમતિરજોધૂસરૈઃ કેસરૈશ્ચ ।
 ઉચ્ચૈરાઘાતુમુચ્ચૈઃશ્રવસિ પદમિવોદગ્રનમ્રાગ્રપાદં
 પશ્યામ્યશ્નં વિનશ્યદ્ગજિનધનદૃશાં દૃશ્યમસ્થાધ ॥ ૪૮ ॥

નવ્યં નવ્યં ચ નવ્યં સકલજનદૃશાં રૂપમાભિત્રદશ્ચો
 હસ્તાબ્જન્યસ્તશક્તિં હરિમપિ ચ વહન્ સાદિવેષેડપિ રમ્યમ્ ।
 વીથીષ્વાધાવ્યમાનસ્તિમિતનિજશિરશ્ચામરશ્ચામરેડ્યો
 ડચ્ચંહઃ સંહારકારી મમ ભવતુ પરં રંહસા સિંહસારઃ ॥ ૪૯ ॥

કલ્યાણાગ્નિચિતનૂત્તરત્તકલિકાવલ્યાવભુગ્નાનનઃ
 કલ્યાણ્ડગો હરિસઙ્ગતો જલનિધીન્ કુલ્યા ઇવોલ્લઙ્ઘયન્ ।
 કલ્યાવેગકૃતાનિ સજ્જનમનઃશલ્યાનિ સઘો હરન્
 કલ્યાણં વિતનોતુ કલ્પિતમણીપલ્યાણરમ્બો હયઃ ॥ ૫૦ ॥

ઇતિ શ્રીકુટ્ટિકવિવિરચિતં તુરગશતકં અથવા ઘાટીશતકં સમ્પૂર્ણમ્ ।
 વાગ્છૈશ્ચર અથવા વાગ્છાનાથ અથવા કુટ્ટિકવિવિરચિતં
 સ્તોત્રસમુચ્ચયઃ ૨ (૬૦)

The Turagashataka (60) also called Dhatishataka is by Vanchesvara (I) or Vanchanatha, popularly known its Kuttikavi. It is actually a eulogy on Lord Ranganatha at Srirangam in perfect Kavya style with fine imagery.

The poet describes the Lord mounting on a horse, perhaps during a festival procession.

Proofread by Rajesh Thyagarajan

Turaga Shatakam

pdf was typeset on October 31, 2023

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

